

НА 26 ЯНУАРИ 2012 ГОДИНА

НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ РАТИФИЦИРА
КОНВЕНЦИЯТА НА ООН ЗА ЗАЩИТА ПРАВТА
НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

4

От 90 до 100
и нагоре...

19

Кураж

Списание за социални права и интеграция • Година XXI • Брой 2 • февруари 2012 г. • Цена 0.50

ТЕМА НА БРОЯ

Реализацията на проекти - европейски път за социален възход

4 - 12

Тема на броя:РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОЕКТИ - ЕВРОПЕЙСКИ ПЪТ ЗА
СОЦИАЛЕН ВЪЗХОД

4 -12

Първото социално предприятие в Трявна получи финансиране -

Маргарита Стоянова

4 - 5

Безразличието е най-голямата инвалидност - *Мариана Павлова*

6 - 7

Ще прогледнат ли незрящите деца в интернет? - *Иван Димитров*

8 - 9

Неравната битка на Дянков с хранещите се от сивата икономика -

Маргарита Николова

10 - 12

Добрите вести идват с Кураж

4 - 14

Акцент

Нова наредба за ТЕЛК ощетява хората с увреждания -

Даниела Аризанова

13 - 14

Справочник

15-18

ДостолепиеОт 90 до 100 и нагоре - *Светла Николова*

19

Регионална пресаТутракан - с 5 години назад в осигуряването на достъпна среда
за хора с увреждания - *Тамара Спасова*

20

Памет

Вестник "Тишина" стана на 55 години

21

Песента е с насКак да се разделя з този хубав свят... - *Мариана |Еклесия*А сега да попеем... - *Стефан Стойчев*Магията, без която не можем... - *Дора Манчева*

22 - 25

Спортисти

Най-голямата победа - да се съхраниш като личност -

Събина Данева, Стоян Бочуков

Параолимпийецът от Мадан

26 - 27

ЛюбопитноТалисманът на Димитър Воденичаров - *Лалка Бенгюзова*

Френско огледало се грижи за здравето

Контрол на стреса - *Иван Димитров*

28 - 29

Представяме ви поетесата

Анелия Янковска - Сенгалевиц

30 - 31

НА 26 ЯНУАРИ 2012 ГОДИНА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ РАТИФИЦИРА КОНВЕНЦИЯТА НА ООН ЗА ЗАЩИТА ПРАВАТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

НА 2 ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА

След анализ на законодателството Националният съвет за интеграция на хората с увреждания реши да предложи на Министерския съвет и Народното събрание да се ратифицира Конвенцията на Организацията на Обединените нации за правата на хората с увреждания от Република България, след което да се изготви Национален план за действие, както и Национален координационен механизъм за нейното прилагане с оглед постигане на промяна на националното законодателство и политиката за хората с увреждания.

НА 30 ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА

Министерският съвет гласува Решение, с което одобрява Конвенцията за правата на хората с увреждания, приета от Общото събрание на ООН на 13 декември 2006 г. в Ню Йорк, в сила от 3 май 2008 г. и предлага на Народното събрание на основание чл. 85, ал. 1, т. 6, 7 и 8 от Конституцията на Република България да ратифицира със закон Конвенцията. Решение № 967 на Министерския съвет от 30 декември 2011 година е депозирано в деловодството на Народното събрание на 04.01.2012 година. Депутатите гласуваха за ратифицирането на Конвенцията.

А ПРЕДИ ТОВА...

Като се започне от обсъжданията на всички възможни форуми, като се премине през протестните митинги и петициите до управляващите, през лабиринтите на различни препятствия и съображения, най-сетне България се нареди

достойно до своите партньори в Европейското семейство и в света!

Изключителен принос за това имат Съюзът на инвалидите в България и другите национално представителни организации от Националния съвет на хората с увреждания в България с председател Красимир Коцев, които не спряха да настояват за ратифицирането на Конвенцията. ■

Добрите вести идват с Кураж

20 ГОДИНИ КЛУБ „ВЯРА”

На 28 декември м.г. в клуба на инвалидитев град Септември, носещ името „Вяра”, членовете отпразнуваха 20-годишния му юбилей с курбан и водосвет, благодарение на спонсори. Тържеството беше уважено лично от г-н Мърков - председател на Общинския съвет и г-н Мезов - зам. кмет на Септември, от г-н Анов - председател на РО на СИБ - Пазарджик и г-жа Маринова - координатор на СИБ за региона.

Председателката на клуба г-жа Гена Гочева приветства членовете и гостите на тържеството с думите:

-Ние сме хора със силна воля, силен дух, здрав разум, защото знаем стойността на живота и се радваме на всеки красив миг. ■

Реализацията на проекти - европейски път за социален възход

Първото социално предприятие в Трявна получи финансиране

Маргарита СТОЯНОВА

С почти 300 хиляди лева, привлечени европейски средства, общината в Трявна започва изграждането на първото социално предприятие в региона. Вече има решение за неговото финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Проектът под името „Нова възможност за обществена солидарност” – социално предприятие за обществено хранене” е в рамките на процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

За година и половина трябва да бъде изградена материалната база и структурата на предприятието. На територията на бивша детска градина то ще разполага със социална кухня и ще върши работата на познатия и досега домашен социален патронаж. Но освен това ще има и кухня за масово хранене. Социалната кухня ще приготвя топла храна, която се доставя по домовете на трудно подвижните лица, а тези, които имат възможност, ще се хранят намясто с цел поддържане и разширяване на социалните им контакти, поясниха от местната администрация. До масовото хранене ще имат достъп жители и гости на града. И в двете направления ще се предлага частично здравословно и диетично меню.

Основната цел на проекта е свързана и с осигуряване на заетост и активност на лица- ▶

► та от рисковите групи. Така местните власти се възползват от новите възможности за създаване на защитена заетост. Бъдещото предприятие ще обслужва по домовете възрастни хора и хора с увреждания, които са затруднени самостоятелно или с помощта на близки да организират своя бит.

Проектът, макар и в своята начална фаза, заслужава внимание, доколкото е насочен към откриването на нови работни места и повишаване квалификацията на ангажираните в сферата на социалните услуги. За да докажат необходимостта от финансирането на тази идея, от тревненската община са изтъкнали необходимостта от подобряване на услугите за минимум 60 потребители, включително и деца с различни видове увреждания, които трудно се обслужват сами и по тази причина са в постоянна изолация. Потенциални потребители са и самотни родители, многодетни майки, малцинствени етнически групи, дълготрайно безработни лица, обект на социално подпомагане. На този етап почти 50 човека, които попадат в тези категории, се ползват от обществената трапезария, която заработи в началото на зимата за пореден път.

Социалното предприятие в Трявна, освен че ще предоставя традиционно необходима услуга, ще наема на работа предимно хора с увреждания. Заради кризата в света вече се заговори за „социална икономика“, която може да компенсира ограничените възможности на държавата да се справя с нарастващите проблеми на хората от уязвимите социални групи и да възроди по един успешен начин „убитите“ от конкуренцията кооперации на инвалидите, които решаваха в някаква степен проблема в недалечното минало у нас. Възрожденският град посреща туристи целогодишно и, слава Богу, уютни кръчмици тук не липсват. Допълвайки палитрата на услугите, най-вече в обедното хранене, социалното предприятие залага на успешен баланс между пазарното и социално поведение. ■

Добрите вести идват с Курж

ВЕСТИ ОТ ПЕРНИК

Даниела АРИЗАНОВА

Фенклубът на “Миньор” и община Перник организираха благотворителен концерт за подпомагане на 21-годишния Светослав Йорданов. Младецът страда от рядко срещана форма на тумор на белия дроб. Концертът се състоя в края на декември м.г. и бяха събрани 9000 лева.

Болестта на Светльо е открита преди една година. След определянето на диагнозата момчето веднага е оперирано и му е изваден тумор, голям колкото юмрук. Получил разсейки и отишъл на лечение в Турция, където е лекуван с химиотерапия и кибернож. В момента няма разсейки, но лечението е 5 години. През 3 месеца се правят изследвания. Нужни са му още 80 хил. лв., а семейството му вече не разполага с никакви пари. Досега те са дали над 100 хил. лв. за лечението му.

21-годишният младеж е играл футбол и волейбол. През живота си не е изпушил и една ►

Добрите вести идват с Кураж

► ВЕСТИ ОТ ПЕРНИК

цигара. Студент е в университета по икономика в Свищов.

“Животът ми се преобърна наопаки. Дори и не съм подозирал колко корав и силен мога да бъда”, сподели Светльо. Той живее с вярата и волята, че ще оздравее.

Искам да покажем на цяла България, че в Перник се случва нещо хубаво, заяви зам.-председателят на фенклуб „Миньор“ Петър Петров. Светльо трябва да живее и ще живее!, каза той. От фенклуба тръгват по всички по-големи фирми в Перник с покани за благотворителната инициатива. Почти навсякъде срещаме разбиране, каза Петров и не скри изненадата си от този факт. Застрахователни компании също ще преведат пари по дарителската сметка на Светльо. Всеки, който има възможност да помогне, може да го направи и на откритата банкова сметка:

Банка ОББ,
IBAN
BG36UBBS80021046703330
BIC код – UBBSBGSF

Дом на здравето ще бъде изграден в пернишкия квартал Църква. Той ще бъде по нов модел и ще бъде предназначен единствено за хора с увреждания. Вече има министерско разрешение за безвъзмездно ползване на столовата на бившото АПК в квартала за 10 години. Решението е ми-

Безразличието е най-голямата инвалидност

Мариана ПАВЛОВА

Темата за социализацията и интеграцията на хора със специфични потребности нараства, а идеята за тяхната мобилност и приобщаване в обществото все по-силно се дискутира през последните години. А насочеността на европейските проекти е ориентирана към задоволяване специфичните нужди на хора в неравностойно положение. Основните цели на инициативите са преодоляване на чувството им за неравнопоставеност и социална изолация чрез въвеждане то им в обществото – засилена достъпност до обществени сгради и обществен транспорт, например, за да достигнат желаната дестинация или услуга. Това е основна цел и същност на проекта ISEMOA, изпълняван от Енергийна Агенция-Пловдив /ЕАП/, чийто партньор е РО на СИБ – Пловдив.

Мотото на евроинициативата е:

ISEMOA изготвя система за управление на качеството и подкрепя местните и регионални власти в работата им по подобряване до- ►

► стъпността от врата до врата и предоставяне на устойчиви начини на придвижване. Проектът се осъществява с подкрепата на Европейската комисия в рамките на програма „Интелигентна енергия – Европа“, а партньорите са от 18 държави. Идеята е популяризиране важността на достъпността, нейното подобряване и непрекъснат мониторинг след въвеждане на подобрения; както и формиране на цялостен поглед върху устойчивите начини на придвижване в общини, градове и региони. На по-късен етап се осъществява широка публичност за тези от общините, които активно работят в тази насока.

На състоялата се среща в Любляна - Словения в периода 7-9 септември 2011 г. се проведе обучение за оценяване качеството на достъпността в обществената среда и общественения транспорт. В нея от българска страна взеха участие Ина Карова, младши експерт от ЕАП и г-жа Смиляна Запрянова,

регионален координатор на Съюза на инвалидите в България – Пловдив. Общият брой на преминалите обучение на системата за управление на качеството ISEMOA бяха около 30 души от 19 държави. След което те ще прилагат наученото по време на срещата в своя град, община и държава. Крайната идея е да мобилизират местните власти за изграждане на План за подобряване на достъпността, към който да присъединят и хората в неравностойно положение. Защото безразличието е най-голямата инвалидност. ■

Добрите вести идват с Кураж

► нало и на Общинска сесия.

Подобен дом няма засега изграден в България, обясни председателят на клуба на инвалидите в квартала Анита Тараланска. В работата му ще бъдат включени музикотерапия и йога, ще се наблегне и на книгите, засягащи темите за прилагане на различно лечение. Още нещо много съществено са предвидили организаторите- хората да могат да се срещат там, за да намерят своите сродни души.

Разработването на център за хора с увреждания от такъв тип стои на дневен ред от 4 години. От Съюза на инвалидите се надяват наистина този път той да се реализира. В квартал Църква са налице необходимите условия, а там хората с увреждания са най-многобройни от цялата област - членовете на клуба са 360, а заедно с нерегистрираните хората с увреждания са повече от 1000. ■

Добрите вести идват с Кураж

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Красимира ТОМОВА

Проект „Изграждане на партньорска трансгранична мрежа от Центрове за равнопоставеност на хората с увреждания“ по Програма за Трансгранично сътрудничество България – Румъния получи одобрение за финансиране. Проектът ще се изпълнява от трима партньори - Регионален работен клуб „Инициативи и партньорства за хора с увреждания“ Северозападен планов район (РРК ИПХУ СЗПР), Съюз на инвалидите в България и Calafat-Duiven Association/Асоциация Дуивен Калафат.

Проектът обхваща трансграничния район от Видин до Силистра от България и от Калафат до Калараш от Румъния и е на стойност 221 315.00 Евро. С неговото изпълнение се цели изграждане на пилотен модел за подкрепа и сътрудничество на местните общности на хора с увреждания от двете страни на Дунава за обща работа и живот.

В резултат на проекта ще се изградят 6 Центъра за равнопоставеност за хора с увреждания;

ще се проведе научно изследване и анализ сред местните общности на хора с увреждания (минимум

ЩЕ ПРОГЛЕДНАТ ЛИ НЕЗРЯЩИТЕ ДЕЦА В ИНТЕРНЕТ?

Иван ДИМИТРОВ

От Монтана стартира проект, който ще позволи на незрящи деца да „прогледнат“ в интернет и да получат равен достъп до информация и знания. Проектът ЗаЕДНО (За Едно Достъпно Неограничено Образование) е насочен към създаването на уебпортал и разработването на електронни помагала, които да помогнат на незрящите деца от средното образование да работят с компютър и да ползват интернет безпрепятствено. Финансира се с европейски средства от оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и е на стойност 290 хил. лв. ебпорталът и помагалата за използване на софтуера трябва да бъдат готови за употреба и свободно достъпни до една година.

Двигателят на проекта е Вилма Гергова. Тя е директор на 5-о СОУ „Христо Ботев“ в Монтана. А мотивацията ѝ да се захване с начинанието е както лична, така и професионална. „Най-съкровено ми желание е сестра ми, която е незряща, да прогледне в интернет, за да разкрие красотата на света“, казва тя. Другото събитие, което мотивира директора на училището, е нейна ученичка, която през 2004 г. се записва в девети клас. Педагогът си спомня как заради нарушената ѝ зрителна способност учители, родители и съученици обединяват усилията си, за да може момичето да завърши с отличие.

Съдържанието на портала предвижда онлайн ресурси, линкове към полезни страници, важна информация за незрящи. Те ще „виждат“ чрез специалните озвучителни програми – „Джоус“ и „СпийчЛаб“. В момента в училището има едно изцяло незрящо дете и около 10, които имат зрителни аномалии и проблеми. Но след като порталът бъде изцяло готов, той ще бъде достъпен както за тях, така и за всички останали, уверява Гергова. Оказва се, че ако не виждаш, работата със специалния софтуер е трудна в началото. ▶ Именно този проблем ще разреши порталът ▶

► чрез разработването на ръководства за употреба на програмите, наречени „зрение чрез слуха“.

Иван Доброволов е незрящ софтуерен специалист и член на фондация „Хоризонти“, която се стреми да разрешава проблемите на слепите в България. Той е участник в създаването на първия в страната синтезатор за българска реч през 2005-а, който ще бъде предоставен безплатно на адреса на бъдещия портал. Доброволов обяснява как с помощта на технологиите слепите могат да ползват интернет. „Софтуерът се състои от две части. Едната е екранен четец. Това е системата, която прочита от екрана текстовата информация. След това я предава на синтезатора, който я изговаря“. Според обясненията му се работи предимно с клавиатурата. Доброволов уточнява, че първоначалната цел била да се подпомагат децата в средното образование, но „ще бъде свободно за всички групи“. Организаторите на проекта подчертават, че ще работят и за преодоляване на стереотипите, които повечето хора имат по отношение на незрящите деца, които варират от прекалено съчувствие до крайно negliжиране на проблема. Слепотата може да се превърне от психологически в един чисто технически проблем още на училищно ниво, когато родители, учители и съученици на такова дете бъдат подготвени, че то е равно на тях, убедени са организаторите на проекта. „Убедени сме, че ако едно незрящо дете може да работи добре с компютър и знае поне един чужд език, би могло спокойно да се реализира в професионален план. Но това трябва да бъде постигнато с общите ни усилия“.

Това е идеята на проекта ЗаЕДНО.

Добрите вести идват с Кураж

► 10 общности, минимум 200 участници); ще бъде проведена мултинационална информационна кампания за подобряване на обществените нагласи към хората с увреждания и промоцираща социално включване. Дейностите по проекта ще разработят модел, нов в същността си, за подкрепа на сътрудничеството между местните общности на хората с увреждания от трансграничния регион по река Дунав. Създадената трансгранична мрежа от Центрове за равнопоставеност ще предлага експерти, обмен на информация и опит, ще работи съвместно за реализация на съвместни проекти в полза и за просперитета на хората с увреждания.

Проектът ще създаде 6 Центрове за равнопоставеност (3 за България и 3 на румънска територия по течението на реката), които ще бъдат инкубатори за партньорство. Създаването им ще допринесе за засилване на трансграничното устойчиво партньорство за социално включване, които да служат като модели за организациите на хората с увреждания в бъдеще и ще доведе до повишаване на обществената информираност по отношение на хората с увреждания от двете страни на границата.

Добрите вести идват с Кураж

ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ

Нена БИВОЛАРСКА

За последните две години в страната ни Програмата за хуманитарна помощ с участието на експерти от Отдела за военно сътрудничество към посолството на САЩ в България е финансирал проекти на стойност 1 214 000 лв. в образованието, в преодоляването на бедствия и кризи, в подобряване условията на живот на деца и младежи в неравностойно положение. Бенефициенти могат да бъдат местни власти, училища, детски градини, социални и здравни заведения, неправителствени организации. Програмата за хуманитарна помощ има три направления – финансиране на самостоятелни проекти от 10 000 до 150 000 долара; оказване на хуманитарна помощ на гражданското население от военнотружещи; безвъзмездно предоставяне на освободено имущество от закрилитите американски бази в Европа. През 2011г. са подадени общо 170 проектни предложения от цялата страна, от тях са избрани 31, които биха могли да получат финансиране след допълнително разглеждане. Между тях има и 2 проекта на организации от област Пазарджик – фондация „Бъдеще” – гр. Ракитово и ОДЗ „Калина Малина” – Пазарджик. Крайният срок за подаване на проектните предложения е 1

За ситите и гладните

ИЛИ

Неравната битка на Дянков с хранещите се от сивата икономика

Маргарита НИКОЛОВА

В края на февруари приключва проектът, спечелен от организацията на СИБ в Габрово и общината, благодарение на който над 100 човека с увреждания получават почасова помощ в бита си, а 30 домашни помощнички имат работа и легални доходи с макар и минимални осигуровки.

Това е трети етап на проекта. След първата и втората му фаза беше ясно, че ще има продължение, макар и с известно прекъсване (оценено от потребителите като неуспешно). Сега, в края на последния етап, все още няма яснота по какъв начин ще бъде финансирана по-нататък тази дейност, държавата или общините ще дават парите, с проекти ли ще се кандидатства за финансирането, или ще бъде възприета друга форма. Председателят на организацията Васил Грънчаров е категоричен, че социалните услуги, които вече се наложиха в общността, са повече от необходими и в същото време – непосилни за повечето потребители, ако трябва да плащат за тях на свободния пазар на труда.

- Вие създадохте капацитет да управлявате подобни проекти и навик да се търсят тези услуги. Можете ли да продължите сами?

- Ако няма финансиране е невъзможно.

► По „Фаза 3“ бяха осигурени 191 хиляди лева. Ясно е, че организация като нашата няма откъде да извади тези пари. Можем да имаме дейност „Домашен помощник“ с доброволци, но епизодично. Ние и сега го правим за тези, които не са обхванати – но това не е същото.

- Потребителите биха ли платили по-висока цена, но да продължат да ползват услугата, щом се нуждаят от нея?

- Някои хора с по-големи пенсии може би. Но тези с малките пенсии ... съмнявам се. С проекта, тези с високите пенсии - над 390 лв., плащат на час по 1.70 лв. Сега те са само трима. Останалите плащат стотинки - 19, 22 до 34 стотинки на час. В момента обслужваме над 100 потребители.

- Важното е, че вие по този проект вече сте подготвили хора, които могат професионално да предлагат тази услуга.

- 30 човека са преминали обучението. След приключването на проекта тези, които имат право на борса, ще идат в Бюрото по труда, но другите няма да си намерят работа и след февруари ще останат без доходи. Много тревожно е, че за 30 места се явиха над 100 човека. Много от тях са с висше образование. Това е показателно. Те не са хора без квалификация, каквито по принцип не се търсят. Разбира се, имаше и такива, които нямаха, но си създадоха.

- Как се справят?

- Има и оплаквания, но се справят много добре. Потребителите имат нужда от тях. През пролетта и лятото е по-лесно, но и през март и април, когато проектът ще е свършил, също се палят печки, пак имат нужда от помощ. Има хора на легло. Те биха били по-добре, ако могат да ползват личен асистент. Лежащо болните е по-добре да се обслужват от един човек, но понеже и там програмата е с ограничен капацитет, те прибегват до нашите услуги. Макар социалният асистент да обслужва понякога 5 човека, пак е нещо.

Тези хора са най-зле, действително се нуждаят от помощ, а много от тях нямат близки.

Добрите вести идват с Курж

► март 2012г. Презентацията на Програмата за хуманитарна помощ и формуляра за кандидатстване ще бъдат публикувани на сайта на областна администрация Пазарджик. ■

СЪТРУДНИЧЕСТВО

Смиляна ЗАПРЯНОВА

Дългогодишното сътрудничество и добрите взаимоотношения между Асоциация „Мария Кюри“ – Пловдив и ОО на СИБ в града с председател Анахид Харутюнян допринасят за подобряване качеството на живота на хората с увреждания. Пример за това е международният проект „Веритас“. При специалното изследване със сензорни ръкавици и 3D камера се включиха като доброволци хора с множествена склероза, паркинсон и ДЦП – Иван Лойков, Пламен Илиев, Невена Карамфилова, Иван Масев, Георги Григоров и Виктор Властанов – всички от Пловдив. Целта на здравните и компютърните специалисти от Италия, Франция и Гърция е да открият точните характеристики и потребности на всеки човек с увреждания. Специалният софтуер ще помага на производствените компании за izdelia от автомобилната и мебелната промишленост да се съобразят с изискването за удобство на инвалидите, ползващи техните стоки. Изследването се провежда в няколко европейски страни. ■

Добрите вести идват с Кураж

РАВНИ ПРАВА

Соня СИМЕОНОВА

Семейства на деца с увреждания от В.Търново, Лясковец и Горна Оряховица са обучавани по проект, който разяснява правата на хората с увреждания. Той се реализира от Горнооряховско сдружение за подкрепа на лица с увреждания "Приятелите"- БАЛИЗ, в партньорство с три сродни фирми. Проектът "Интеграция днес, тук и сега - от нас зависи" приключи в края на 2011 година, като целта му бе да запознае хората с увреждания с техните права и да разясни необходимостта от ратифициране на Конвенцията на ООН за правата на хора с увреждания.

Проектът е с осигурено финансиране от 2800 лева, с които са отпечатани 1000 информационни брошури и са раздадени на 80 човека с увреждания и 50 семейства. Организиран са 4 информационни кампании и сбирки с родители, на които те са обучени от консултант по социално включване за техните възможности за равен достъп до образование, професионална квалификация и обучение. Всички материали и събраните подписи по време на информационните кампании, организирани в рамките на проекта, ще бъдат внесени в Народното събрание, за да се предприемат необходимите мерки за ратифициране на Конвенцията. ■

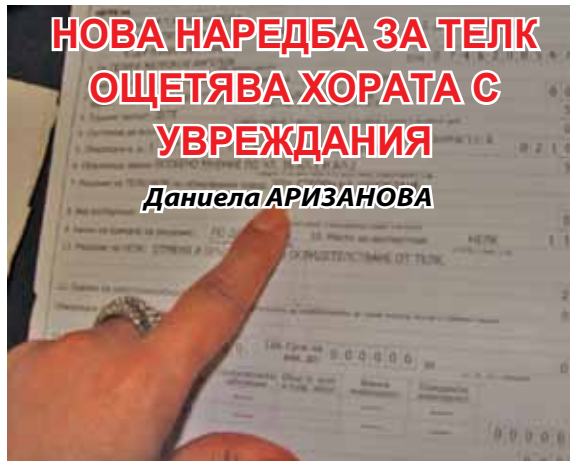
► За ситите и ...

ВАНЯ ПЕНЧЕВА от отдел „Социални дейности“ на **Община Габрово** е на мнение, че до приключването на дейностите в края на февруари, ще се знае как по-нататък държавата ще реши да подпомага хората с увреждания, нуждаещи се от домашен помощник или личен асистент. Възможно е дейността да се осъществява като делегирана от държавата, за която средствата се привеждат чрез бюджета на общината до организацията-изпълнител. Дали досегашната практика ще създаде достатъчно устойчив пазар на труда в облстта на социалните услуги, е твърде съмнително, предвид ниските доходи на повечето от потребителите. Пак те, парите, са в основата на съществуването на сив сектор в тази сфера. Немалко семейства, поставени пред невъзможността да настанят близките си в достатъчно добра и достъпна като заплащане специализирана институция, плащат обикновено по 2 - 2.50 на час на различни болногледачки. Предимно роднини, съседки и познати, предимно пенсионерки и при всички случаи - на ръка.

Една от целите на проекта „Предоставяне на висококачествена услуга „домашен помощник“ чрез грижа в семейна среда за хора с различни видове увреждания и самотно живеещи“, е създаването на професионален капацитет в тази сфера. Нима вярвате, че обучената домашна помощничка сама, без организация, която регламентира дейността и без подкрепата на държавата, би могла да си намери толкова клиенти и доходи в неговлемия град, че да ѝ стигат парите и за осигуровки? Тя, дори да продължи да си изкарва насъщния по този начин, в най-добрия случай ще купува хляба и сиренето - своя и на бабата, която ѝ плаща. И като седнат двете пред рядкото следобедно кафе понякога, ще се чудят на приказките на Дянков и другите за непосилната им битка със сивата икономика и вредата, която тя нанася на държавата и нейните поданици. И едната и другата ще знаят, че тези, които сучат по малко от държавата, винаги са по-добре нахранени... ■

НОВА НАРЕДБА ЗА ТЕЛК ОЩЕТЯВА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ

Даниела АРИЗАНОВА

Лекарите от ТЕЛК и НЕЛК ще трябва да възстановяват изплатените обезщетения и пенсии за инвалидност, ако впоследствие решението им бъде отменено от горестоящия административен орган или административния съд по жалба на Националния осигурителен институт (НОИ). Това регламентират последните промени от 20 декември 2011г. в Кодекса за социално осигуряване (КСО), които влязоха в сила от тази година.

По този начин се ощетяват хората, нуждаещи се от ТЕЛК-ово решение. Това ще накара лекарите да дават възможно най-ниския процент на инвалидност, заяви зам. председателят на Съюза на инвалидите за Югозападен регион Анита Тараланска. Всички хора с увреждания вече са запознати с тази нова наредба. Всички ние смятаме, че това е в наш ущърб и няма да получим качествена оценка, на каквато отговаря нашата болест. За пореден път инвалидите в България се подценяват и ако в страните от Европейския съюз се отпускат милиарди за социална адаптация на хората с увреждания и създаването на условия за връщането им на пазара на труда, то в България е точно обратното – на човека с увреждания се гледа като на натрапник, за виха от Съюза.

Експертното си мнение по въпроса даде ▶

Добрите вести идват с Кураж

▶ ПОЧИТ КЪМ КРЪСТНИЦИТЕ

По стародавна традиция в първите дни на Новата година се ходи при кръстника. И ние – кумците – Клубът на инвалидите „Хризантема“ в с. Ситово, силистренско, отиваме да почетем кръстниците си – Клуба на инвалидите „Кураж“ от с. Добротица. Отиваме с кравай, печена кокошка, баница и бъклица вино. Питам се дали селото носи името на Деспот Добротица, или на хората тук, които са толкова благородни и отзивчиви... Славейка Мирчева, например, председателката в Добротица, ни научи как да направим живота си пълноценен, как да сме по-полезни и на себе си, и на близките си. И само тя ли!

В клуба ни посрещат с ухана пита, с красиво изработени късмети-пожелания за Новата година и със сърдечни усмивки. Председателката на клуба в Ситово Марийка Димова поздравява кръстниците и ги сурвака. Двамата музиканти Розин Георгиев и Петър Петров и двата певчески състава вдигат настроението. Песни, после хора и ръченици, после пак песни... Маринка Йонова, носителка на много отличия, ни омайва с бистрия си глас... Мария Опрева пък ни изправя на крака с песента за цар Калоян... Разделяме се с пожелания за успешна и плодородна година и най-вече – да бъдем здрави, колкото можем! (М.Й.) ■

Добрите вести идват с Кураж

ПРАЗНИЦИ В СИМИТЛИ

Дружеството на инвалидите "Кураж"-гр.Симитли, продължава да радва членовете си за празниците. Наскоро беше отбелязан Бабин ден. Хората с увреждания се събраха да почетат празника на родилната помощ. По стар български обичай представиха поливане на бабата, изродила бебе през изминалата година. Присъстваха баби и прабаби. Павлинка Качулска почерпи за своя правнук. Всички жени се бяха подготвили с домашни ястия и отпразнуваха подобаващо празника. За тези хора всеки ден би бил празник, само заради възможността да са заедно и да споделят радостта и тревогите си. Председателят на дружеството на инвалидите в гр. Симитли София Попниколова на всеки празник се грижи хората да останат доволни и да се върнат пак в клуба.

Най-значимият повод през изминалата година беше 10 години от основаването на клуб "Кураж". Хората празнуваха с много настроение и желание. Това показва, че дейността на хората с увреждания не спира и ще продължава да я има в гр.Симитли.

► НОВА НАРЕДБА ЗА ТЕЛК...

и д-р Росица Иванова- председател на ТЕЛК-ова комисия.

Това е промяна за вменяване финансова отговорност на лекарите, работещи в ТЕЛК. Цялата тази идея да бъдем санкционирани за отменени наши експертни решения е некоректна. Нелепо е медицинската експертиза да се използва за натиск. Тя трябва да бъде свободна, независима и свързана с компетентността и професионализма на всеки експерт. Тук се потъпква категорично правото на свобода на експертното мнение, заяви д-р Иванова.

Чрез писмо до пациентските организации Сдружението на лекарите от медицинската експертиза също осъдиха решението и го определиха като "поредна гавра със статута на българския лекар".

Те определят текста като "дискриминационен, който криминализира труда им". Според тях ще има четири големи последици от новите правила: закриване на много от комисиите поради липса на лекари, желаещи да работят под натиск, занижаване на определените проценти трайно намалена работоспособност, удължаване на сроковете за експертиза поради загуба на голяма част от работното време на лекарите във водене на "нелепи и безсмислени дела по различни съдебни инстанции" и ликвидиране на цялата система на медицинската експертиза. ■

Министър Тотю Младенов отговаря на въпрос от народния представител Мая Манолова относно СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ ЗА ЛИЦА БЕЗ ЛИЧНИ КАРТИ

Условията и редът за отпускане на социални помощи са регламентирани в Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане. Социалните помощи се отпускат въз основа на молба-декларация, подадена от пълнолетно лице до дирекция "Социално подпомагане" по постоянен адрес и след представяне на лична карта или личен паспорт. Молба-декларацията е по образец – Приложение № 1 към чл. 26, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане. При подаването на молбата декларираните в нея данни се съпоставят с личните документи, които лицата представят. Данните от личните документи са необходими и за получаването на информация по служебен път, която се ползва при преценка на правото на подпомагане. Социалните помощи се отпускат на лица и семейства по постоянен адрес, на който се извършва и социалната анкета. Социални помощи се отпускат след преценка на: доходите на лицето или семейството; имущественото състояние; семейното положение; здравословното състояние; трудовата и учебната заетост; възрастта и други констатирани обстоятелства. Право на месечна помощ имат лица или семейства, чийто доход за предходния месец е по-нисък от определен диференциран минимален доход и отговарят на допълнителни условия, посочени в чл. 10 и чл. 11 от Правилника за прилагане на

Закона за социално подпомагане. По Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане с месечни социални помощи приоритетно се подпомагат:

- самотни възрастни хора;

у родители, които сами отглеждат децата си;

- хора с увреждания.

За тях диференцираният минимален доход за определяне размера на месечната помощ е в по-голям размер. В обхвата на социалната закрила попадат и безработни лица в трудоспособна възраст. По отношение на тази категория лица в последните години се работи активно за повишаване пригодността им за заетост и реализиране на пазара на труда. За 9-месечието на 2010 г. с месечни социални помощи са подпомогнати средномесечно 43 520 лица и семейства. За 9-месечието на 2011 г. техният брой се е увеличил на 46 440 лица и семейства. Както вече знаете, липсата на лични карти не е основание за лишаване от социални помощи, а факт, който поражда невъзможност лицето да подаде молба-декларация за отпускането им.

В нормативните актове, отнасящи се до социалното и семейното подпомагане на лицата и семействата, е регламентиран начинът на подаване на молба-декларация, а именно чрез представянето на лична карта или личен паспорт пред дирекция „Социално подпомагане“ по постоянен адрес. ■

НАШАТА КОНСУЛТАЦИЯ

Пею ПЕЕВ

І. В ДВ. бр. 100 от 20.12. 2011 г. е публикуван Закон за бюджета на Държавно обществено осигуряване за 2012 г., в който се съдържат някои промени в съществуващата нормативна уредба. Установяват се нови минимални месечни размери на осигурителния доход за сомоосигуряващи се лица, съобразно облагаемия им доход за 2010 г. както следва:

- до 5 400 лв. – 420 лв;
- от 5 400, 01 лв. до 6 500 лв. – 450 лв.;
- от 6 500,01 лв. до 7 500 лв. – 500 лв.;
- над 7 500 лв. – 550 лв.

Минималният месечен размер на осигурителния доход за регистрираните земеделски производители и тютюнопроизводители е 240 лв. Максималният месечен размер на осигурителния доход става 2000 лв., а минималният месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, които не са упражнявали дейност през 2010 г., както и за започналите дейност през 2011 г. и 2012 г. е 420 лв.

Определя се за периода от 01 януари до 31 май 2012 г. минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст 136.08 лв., а за периода от 01 юни до 31 декември 2012 г. – 145 лв.

Определя се за 2012 г. дневен минимален размер на обезщетението за безработица 7, 20 лв. За 2012 г. размерът на паричното обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53, ал. 1 и 2 от КСО е 240 лв.

За 2012 г. размерът на еднократната помощ по чл. 13г от КСО при смърт на осигурено лице е 540 лв.

За 2012 г. максималният размер на гарантираните вземания по чл. 22, ал. 2 от Закона за гарантираните взе-

мания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя е 1 000 лв.

За 2012 г. пенсиите не се осъвременяват по реда на чл. 100 от КСО.

Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст, увеличена от 31.12. 2011 г. с 4 месеца за всяка календарна година за мъже и жени до достигане на 63 годишна възраст от жените и 65 години от мъжете. От 31.12. 2011 г. възрастта за пенсиониране при непълнен осигурителен стаж се увеличава за всяка календарна година с 4 месеца до достигане на 67 години от мъжете и жените, при условие че имат най-малко 15 години действителен осигурителен стаж.

Осъвременяването на пенсиите ще става всяка календарна година с процент, равен на индекса на потребителските цени през предходната календарна година

От 31.12. 2011 г възрастта за пенсиониране при първа и втора категория труд се увеличава с 4 месеца за мъжете и жените до достигане на 48 години за жените и 53 години за мъжете при първа категория труд, и 53 години за жените и 58 години за мъжете при втора категория труд.

Минималният осигурителен доход за работниците и служителите, които работят в специализирани предприятия, трудово-лечебни бази и кооперации на хора с увреждания, съгласно ЗИХУ, се определя в размер 50 процента от минималния осигурителен доход за съответната икономическа дейност и квалификационна група професия.

► **II. На 03.01. 2012 г стартира кампанията за плащане на данък върху доходите на физическите лица за 2011 г.** Те се облагат с плосък данък от 10 %, с изключение на доходите на едноличните търговци и друга стопанска дейност, посочена в ЗОДФЛ, при които ставката е 15%. Ако данъкът бъде платен чрез интернет или до 10.02. т.г., се ползва 5 % отстъпка. Данъчното задължение се закръгля до лев в полза на данъкоплатеца. (Например, ако дължимата сума е 75, 68 лв., данъчното задължение се закръгля на 75 лв.). Освобождават се от задължението за подаване на данъчни декларации безработните и получилите доходи от трудов договор. **Напомняме, че при определяне на данъчната основа се ползва облекчение от хора с намалена работоспособност (степен на увреждане) 50 % и над 50%, като годишният доход се намалява със 7920 лв, включително за годината на настъпване на неработоспособността и годината на изтичане срокът на експертното решение (чл. 18 ал.1 от ЗДФЛ). Месечната данъчна основа (чл. 42 ал. 2) за дохода на лица с 50 % и над 50 % загубена работоспособност се намалява с 660 лв включително за месеца на настъпване на неработоспособността и за месеца на изтичане срока на валидност на експертното решение.** Ползването на някои права пожизнено след навършване на пенсионна възраст, предвидено в отделни закони, не е основание лицето да се смята с пожизнен срок на експертното решение. При лицата, придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68 от КСО (непълнен осигурителен стаж и навършени 65 г. възраст), се определя пожизнен срок на инвалидността. (Виж Пар. 3 от Преходни и заключителни разпоредби на Закона за здравето и чл.60, ал 7 на Наредба за медицинската експертиза).

Годишната данъчна декларация се подава в териториалното поделение на НАП до 30 април на годината, следваща годината на получаване на облагаемия доход. Следователно за доходи, получени през 2011 г., срокът е 30.04.2012 г. ■

БЛАГОДАРНОСТ

**Надка ЦВЕТАНОВА – председател
на ОО на СИБ - Пирдоп**

От името на всици членове на организацията на СИБ в Пирдоп изказвам благодарност на нашите дарители, които ни помогнаха да организираме нашия чудесен празник, посветен на Международния ден на хората с увреждания. Имахме и скъпи гости – г-жа А. Нейкова – ръководител на Дирекция социално подпомагане, г-жа П. Цакова – председател на ОО на СИБ-Златица и г-н С. Кирилов – председател на Клуба на пенсионерите в Пирдоп. Имаше много поздравления и подаръци. А за трудноподвижните ни членове бяха осигурени пакети с хранителни продукти. Затова от сърце благодарим на АУРУ-БИС-България АД-Пирдоп, на Ротари клуб и на сем. Нели и Ангел Герови от нашия град и им пожелаваме успехи през Новата година. ■

Интегрираната грижа за възрастните хора е дългосрочна цел на МТСП

Стартирането на този пилотен проект е изключително важно, защото ще покаже какво трябва да бъде взаимодействието между институциите в предоставянето на интегрирани грижи за хората от уязвимите групи. Това заяви министърът на труда и социалната политика Тотю Младенов на пресконференция за представяне на проект за въвеждане на швейцарски модел за интегрирани медицински и социални грижи по домовете в България. В нея участваха още министърът на здравеопазването д-р Стефан Константинов, министърът по управление на средствата от ЕС и ръководител на Националното координационно звено Томислав Дончев, председателят на Българския червен кръст Христо Григоров, посланикът на Конфедерация Швейцария в България Н. Пр. Регина Ешер и заместник-министърът на труда и социалната политика Валентина Симеонова.

Министър Младенов съобщи, че по проект „Домашни грижи за независим и достоен живот“ ще бъдат обучени 50 служители, които ще предоставят интегрирани грижи на близо 500 човека. Той заяви, че целта е след приключване на проекта добрите практики да бъдат разпространени на територията на цялата страна. Министър Младенов подчерта, че реализирането на този проект в европейската година на активното стареене и солидарността между поколенията е категорично политическо послание за желанието на правителството да осигури на възрастните хора по-качествена грижа и достойни старини. Проектът „Домашни грижи за независим и достоен живот“ се реализира съвместно от МТСП, МЗ, БЧК и Швейцарския червен кръст. Стойността на проекта, който е финансиран от Швейцарската агенция за сътрудничество и развитие и Българо-швейцарската програма за намаляване на икономическите и социални различия в разширения ЕС, е 2 313 037 швейцарски франка. Предвижда се създаването на четири Центъра за домашни грижи в четири общини на област Враца. В центровете ще се прилага интегриран модел за предоставяне на здравни грижи и социални услуги за подобряване на здравословния статус и превенция на социалното изключване на ползвателите. Срокът на проекта е 3.5 години, а целевата група са възрастни хора над 65 г. с хронични заболявания и увреждания. ■

За акционерите на ПФ “ИНДУСТРИАЛНО - АГРАРЕН ПФ “ВИ ВЕСТА” АД

Промяна в статута - преобразуван в холдинг - “Булвеста Холдинг” АД
Публично дружество - Да ; Борсов код (нов / стар) - 5BV / BVH

Контакти: Управление (и адрес за кореспонденция):

София 1700, Витоша ВЕЦ Симеоново 999

Тел. Управление: 02/962-87-68; Факс: 02/962-87-47e-mail:

b.v.h.@vivesta-bg.com

Финансова / Борсова информация: Последна цена - 1.50 лв. (04/01/2012 г.) **Допълнителна финансова/борсова информация чрез лицензираните инвестиционни посредници. ■**

От 90 до 100 и нагоре...

Казват, че в Съюза на инвалидите в България членуват предимно възрастни хора. Значи, годината е наша! Европейската! Затова ще разказваме за хора, които са стигнали и преминали в достолепната четвърта младост - от 90 години до 100, че и нагоре. Очакваме и вие, уважаеми читатели, ако познавате такива хора, да ни изпратите снимки и кратък разказ за техния живот. Нека да докажем на света, че българите не се предават лесно. Дори отново да ужасим и ТЕЛК-овете, и НОИ, и кой ли не още с този факт! Така и така непрекъснато ни броят и надничат в продължената ни пенсионна паничка...Напук на всичко живеете и трупайте столетия! Но достолепно!

ЮБИЛЕЙ, ДОСТОЕН ЗА ОРЛИТЕ!

Сред членовете на Регионална организация „Света София“ има и столетница. Това е Райна Стефанова Янкова. На 11.12. 2011 год. в нейния дом се събраха близки и гости, за да я зарадват и почетат със забележител-

тен поздравителен адрес и от Президента Г. Първанов. От Българска национална телевизия направиха репортаж за юбилея на г-жа Янкова. Да я поздравят бяха дошли и от община „Люлин“. Не беше я забравила и личната ѝ лекарка.

Жизнена, с много дух и щастлива от достойно изживените 100 години, сред деца и внуци тя посрещаше всич-

ната годишнина.

Поздравителен адрес и цветя ѝ поднесе председателя на Регионалната организация г-жа Светла Николова. Беше изпра-

ки и приемаше поздравленията. Юбилярката първа запя „На многая лета“, а след това продължи с вдъхновени други песни, за които пак тя даваше тон. На всекиму такова сърце и бистър ум на тези години! (С.Н.)■

ТУТРАКАН – С 5 ГОДИНИ НАЗАД В ОСИГУРЯВАНЕТО НА ДОСТЪПНА СРЕДА ЗА ХОРА С УВРЕЖДЕНИЯ

Тамара СПАСОВА

Според ЗИХУ държавни, общински и други публични институции са задължени да осигурят достъпност. Тук-там в града бяха направени наклонени подстъпи, като например до Информационния център в общината, макар че не навсякъде са спазени изискванията за наклона от 12 градуса, както е в парк „Христо Ботев“ – едно от най-посещаваните места в Тутракан. Практически е невъзможно човек в инвалидна количка да стигне до кабинета на кмета в общината на втория етаж – няма и асансьор; абсурд е да се придвижи свободно към сградите на Бюрото по труда, към ДСП, съда, пощата и колко още публични места. Да не говорим за обществения транспорт...Заради тези съпътстващи ги проблеми бяха излезли на мълчалив протест на 5 май м.г. хора с увреждания в Тутракан. Те маркираха местата около градския парк, през които трудно преминават или въобще не могат да ги преодолеят с инвалидна количка. зам. Затова кметът Румяна Капинчева обеща да постави проблема в Общината и да се направят корекции на подстъпите в парка, тъй като те не изисквали много пари. Оттогава насам нищо не се е променило!(Бел.ред. - до септември 2011 г.)

На среща с кмета на общината Георги Георгиев и представители на трудовата борса и на ДСП на 12 септември тези проблеми отново се обсъждат. Присъства и председателят на РО на СИБ-Силистра Христо Стойчев. Но няма нито един представител на банки, съдебна палата, поща, полиция, фирми, които бяха поканени от председателя на общинската организация на СИБ Диян Дяков. Отново Хр. Стойчев обясни какво би следвало вече да е направено за достъпната среда. Все пак той изрази надеждата, че няма да се стигне до съдебни разпри, че ще успеят да решат проблемите с разбирателство и отговорност, като включат в общинските комисии представители на хората с увреждания, които да отстояват правата си по-активно. На това наблегна и кметът г-н Георгиев. Не са му напомняли достатъчно настоятелно от страна на общинската организация на инвалидите, както го направил Али Алиев от с. Преславци, по чиято инициатива бяха изградени подстъпи до пощенския клон и магазини в селото, макар и с наклон, който трябва да се коригира...

Сигурно ще се наложи на ОО на СИБ периодично да напомня на общината да не забравя да включва едно 10-ина хиляди лева в годишния си бюджет точно за тази цел – изграждане на достъпна среда за хора с увреждания. Досега техният пролблем за свободно придвижване из хълмистият Тутракан си оставаше „дело на самите давещи се“. (Със съкращения) ■

НА 16 ЯНУАРИ 1957 Г. ВЕСТНИКЪТ Е ФАКТ - ИЗЛИЗА ПЪРВИЯТ БРОЙ, А ГЛАВЕН РЕДАКТОР Е ВЕНЕЛИН ИВАНОВ.

От 1957 г. до 1959 г. в. „Тишина“ излиза веднъж месечно с четири страници, малък формат в тираж 3000 бр. През 1960 г. страниците му стават осем. През 1964/1965 г. броевете са 22 в 8 страници - с видът, който има и днес. Успоредно с издаването на вестника през периода 1957-1960 г. Съюзът издавал блок календари с поместени в тях статии за живота на глухите хора и дейността на СГБ. От 1967 до 1968 г. главен редактор на вестника бил Николай Добрев. Сийка Горчивкина става главна редакторка на вестника през 1969 г. и заема този пост до 1980 г. Тогава вестникът излиза в 4 големи страници с 22 броя годишно и в тираж 5500 броя. В продължение на една година - от 1980 до 1981 г. временно изпълняващ длъжността главен редактор е Велизар Николов. За големите заслуги за идейното и естетическото възпитание на глухите и тежкочуващите граждани в България и във връзка с 25-годишнината на вестника, с указ № 2834 /1981 г. на Държавния съвет в. „Тишина“ е награден с орден „Кирил и Методий“ II степен.

От 1981 до 1987 г. главен редактор на вестника е Красимир Георгиев. През 1987 г. по повод 30-годишния си юбилей, в. „Тишина“ е награден със Златна значка на СГБ. От 1989 г. до 2002 г. главен редактор на вестника е Лиляна Елицина. През този период

вестникът променя за пореден път облик си и започва да излиза в малък формат 22 пъти годишно с детското прило-

жение „Звездица“ като

притурка два пъти годишно. От 2003 г. до средата на 2007 г. главен редактор на вестника е Катя Илиева.

Сегашната главна редакторка на „Тишина“ Йорданка Димитрова е избрана с конкурс през 2007 г. и досега е негов достоен ръководител.

В целия си 55-годишен период вестникът успява да извоюва своето място в живота на хората с увреден слух и в българския печат, утвърждава се и става неразделна част от съюзната дейност. За всичко това най-голям е приносът на неговите сътрудници и кореспонденти. Сред първите, които вече не са сред живите, са Венелин Иванов; Георги Апостолов, Нешо Мустакерски, Христо Шойлев, Виолета Церовска, Колю Коев, Анастас Статов, Ганка Нуван Матеев, Илия Пейчев, Спас Кумчев, Карикатурите на Коста Златарев са постоянен спътник на забавната осма страница на вестника

Години наред на страниците на вестника излизат материалите на Георги Марков, Мария Кучкова, Живка Димова, Йорданка Босашка, Васил Караиванов, Милка Маринова, Йонка Дамянова, Стефка Тончева, Мариана Василева, Калинка Ковачева, Миряна Мошева, Райка Вълкадинова, Шинка Стефанова, Петра Ганчева (с псевдоним Петя Димова), Райна Томова и Зоя Гюрова. ■

КАК ДА СЕ РАЗДЕТА С ТОЗИ ХУБАВ СВЯТ

Мариана ЕКЛЕСИЯ

От 5-годишна е на инвалиден стол с диагноза мускулна дистрофия. Лекарите предупредили родителите ѝ, че няма да живее дълго, но никой не се наемал да определи срока, в който болестта ще се развие. Прогнозата им се сбъднала дотолкова, че Виолетка не се излекувала до 15-та си година. Не тръгнала на училище, а вкъщи се учила да чете, да смята, да бродираща и плете със скованите си пръсти. Научила се на търпение; свикнала да не пита защо другите деца могат да играят и тичат, а тя трябва да разчита само на помощта на родителите си...

На 16 години веселият характер и търпението били "съборени" от остра пневмония: престанала да приема храна, да поглъща лекарства, да отваря очите си... И тя, и родителите ѝ решили, че това е краят, предсказан преди десетина години. Баща ѝ отишъл в църквата на родното им село, паднал пред иконата на Исус Христос и заридал: "Гоподи, дъщеря ми умира! Ти не искаш ли да ни помогнеш?" Когато се върнал вкъщи, видял, че кожата

Огромни очи, каквито имат малко хора. Гладко лице, усмивка, звучен смях, за да се чуе и далече, че се смее...

на лицето ѝ се напукала от температурата, но тяхната дъщеря леко се усмихнала; продължила да диша, макар и без да приема храна... След месец отново седнала на трънливото столче, от което ставала само с помощта на втори човек.

На 19 години сърцето ѝ започнало да пърха към млад мъж, който живеел в тяхната махала и често идвал да ѝ помага, докато родителите ѝ били на работа. Една неделя, като чула весела сватба в центъра, попитала кой се жени и разбрала - сърцето ѝ няма право да пърха за онзи, който вече се задомиава. Но не попитала

защо тя никога няма да има свое семейство и свое дете. Въпреки това продължавала да се смее така, че да я чуват съседите. Един летен ден те доловили чист, мелодичен глас да пее. Седнала на двора в своя инвалиден стол, Виолета пеела "Цъфнало цвете шарено на моминото прозорче". Пее толкова сладко и от сърце, че по Коледа я поканили в читалището да пее пред микрофона за всички... Приела, защото песента ѝ идвала отвят-

► ре - без да учи музика и без да гледа ноти: запомняла мелодии и думи от радиото. В уречената вечер я поставили на сцената: засмяна, несмутима, тя накарала хората да станат на крака, от другия ден разгласявали дарбата й...

След година-две цялото семейство се преместило да живее в столицата - заради болестта на момичето, което имало нужда от повече рехабилитация и грижи.

Когато майка й починала, Първолетата била на 45 години. Приела смъртта й като нелепа грешка: кой оттук насетне ще я облича и съблича преди сън, кой ще я къпе, ще я обръща през нощта в леглото - белезите на декубиталните й рани отдавна правили възпаления... Но се намерил изход: баща й започнал да заплаща на възрастна жена, която два пъти на ден извършвала всичко необходимо за тоалета на болната...

Един следобед по време на разходка баща й я оставил в инвалидната количка сама за десетина минути до пейка в една градина. Край нея минала възрастна госпожа, която й подарила красива дамска чантичка, току-що купена от близкия магазин. Изненадана, милостивата жена разбрала, че болната не може да движи дори ръцете си и не може сама да поеме подаръка - парализата вече сковавала тялото й напълно... След жената на пейката седнал неугледен мъж с патерица, който попитал непознатата защо не поиска да й приложат евтания, която ще спре мъките й? Болната отворила още по-широко огромните

си очи и попитала учудено: "Как да се разделя с този хубав свят?"...

На 16 април 2006 г., Цветница, в една от залите на Народния дворец на културата, когато се бяха събрали таланти с увреждания, на сцената докараха количка с жена, пред която нагласиха на височина микрофона. Обявиха, че ще пее Виолета Петрова. И тя отпусна силния си мелодичен глас, сякаш години беше школувала пеене. В края, когато обявяваха отличията, Вили получи награда за глас и най-чаровна усмивка! Но никой не знаеше, че този ден тя навършва 58 години. В края, когато за всички наградени беше организиран коктейл, отидох при нея. Освен баща й, вече навършил 85,

певицата раздаваше усмивки и словесни автографи на няколко човека, чули гласа й за първи път... Попитах я как се чувства, а тя едва поклати

обездвижената си глава и отвърна: "Щастлива съм. И очаквам да ми се случи нещо още по-хубаво."

В края на октомври ми се обади по телефона: починал беше и баща й - последната, единствената опора на дните й. Отидох в дома й да я видя, да поговорим за бъдещето й. По стълбите сърцето ми се свиваше от това, което трябва да кажа. Но Първолетка ме посрещна с веселия си смях. Беше силно отслабнала, но несъстарена и несломен дух. Приятелка на семейството временно се грижеше за нея, подготвяше я да влезе за душ. След банята, като видях раните по тялото й от непрестанно седене в количката, почувствах силна болка в своето тяло - като че те бяха в моята плът...

**"И ето, дойде един човек, на име Иаир, който беше началник на синагогата, и, като падна пред нозете на Исуса, мо-
леше Го да отиде у дома му, защото той имаше едничка дъщеря, на около
двайсет години, и тя беше на умиране.
И когато Исус отиваше, народът се
притискаше о Него." /Лк. 8:41:42/**

“А сега га понеем...”

Стефан СТОЙЧЕВ

Случайно ни запозна ... коксарт-розата. Бяхме на лечение в Банкя. Хранихме се на една маса. Попитах я за името. Нали цяла седмица щем-нещем ще сме заедно. Тя се засмя и започна: „Не съм от тях как' Сийке. Нали така се казваше една от героините на Чудомир. Но аз наистина се казвам Сийка Ханджийска, а до мене е една от най-добрите ми приятелки Вили. И двете сме от Смолян. Не вярваш ли?“

И започнаха оная родопска реч с шегу, от която почти нищо не разбрах. Сийка не млъкваше, а Вили „превеждаше“. Вече се познавахме. Следобеда чух песен. Естествено родопска. Пееха двете ми нови

познати. Дуетът звучеше почти професионално. Още на вечеря започнах моя „разпит“, а Сийка за разказва:

„Родена съм в известния смолянски род Табакови по майчина линия. Дядо ми Георги е един от строителите на църквата „св. Георги“, а баба ми Параскева я спасява от погърчване. Завърших икономически техникум и цели 40 години работих като счетоводител в „Редки метали“. Още от младостта обичах музиката, танцувах с много жар, вървях като манекенка... Не се смей, де! В нашето читалище „Христо Ботев“ от много години се изявяват различни художествени състави с много награди от различни фестивали. Участвам ▶

▶ КАК ДА СЕ РАЗДЕТА

От Социални грижи към общината й предлагали да отиде в дом за хора в тежко физическо състояние, но тя не искаше да остави дома на родителите си. За първи път видях сълзи по очите и бузите й, които не можеше да обърше, не можеше да вдигне ръката и пръстите до лицето си. Избърсах сълзите й; предложих й сандвич с пушено пиле и чаша вино. След първата глътка Виолета се засмя, погледна към прозореца и каза: “Преди да почина, баща ми призна, че преди 50 години лекарите “обещавали” да живея най-много до 20. Въпреки всичко живея до днес, защото разбрах: човек не умира от болка и мъка, а с тях упражнява волята си за живот..” Тя ме помоли да изключа телевизора и запя онази песен, с която за първи

път съседите я чули да “прохожда в пеенето”: “Цъфнало цвете шарено на моминото прозорче”...

Виолета Петрова пее и досега. От 3 години живее в Бургас при добро семейство. Не беше очаквала, че ще пътува до Гърция и Турция, но това ѝ е наградата за голямото търпение при болки и изпитания; за победата на живота в този хубав свят. ■

► **във фолклорния, в този за стари градски песни и в... оперетата. Да. В цяла Южна България тя е единствената самодейна оперета.**

Невинаги радостните мигове са били с мен. Преди много години загубих 15-годишната си дъщеря. Дълга беше депресията. Тя се повтори и при загубата на съпруга ми. Със силна воля ги преодолях. Нали животът продължава. И отново пея. Обичам много и хумора. Не мога без приятелките. От няколко години коксартрозата ми даде и неразделния другар наречен ... бастун. Опитвам се дори и да танцувам. Не се смей! Вярно е. Живея сама, но не съм самотна. Превърнах къщата си в цветна градина. Обичам цветята и хората. Преминах седемдесетте, но се чувствам млада. Казват, че още

съм душата на компанията.

А сега предлагам да попеем. Съгласен ли си?" ■

"Магията", без която не можем!

Мили приятели, всички сме в Божиите ръце, никой не може да избяга от съдбата си, която му е отредена, та и аз ... Моля се всеки божи ден да оцелея и с Вяра, Надежда и Любов аз живея. Останала без родители скъпи и братя непрежалими, аз не паднах духом, взех се в ръце и продължих с песен напред, защото всяка песен е живот. Музиката лекува, балсам е за душата, тя е "магия" без която не можем, чувствам се нейна пленница. И защо пък не! По професия съм икономист, но песента е в душата ми, с нея съм родена, а обичам и поезията. Имам много публикувани материали в местния и централния печат. През 2006 г. излезе първата ни книга "Личности и съдби - стихове и проза" от Петър и Дора Манчеви. Широко скроен човек съм, затова печеля обичта и любовта на многото приятели, които винаги са до мен в труден момент. С много труд, обич, любов и музикални

познания, с постоянство, амбиция и дарба аз изнесох безплатни четири концерта-рецитали пред Врачанското гражданство - любители на старата градска песен. Първият ми концерт се проведе в ДНА през 2006 г., останалите - през 2007, 2008, 2010 г. - изнесох в Етнографско-възрожденския комплекс "Св. Софроний Врачански". Носителка съм на много грамоти, дипломи за участия и награди през изминалите години. Тази година съм Лауреат на Празник на старата градска песен "Мара Врачанка", на който град Враца е домакин всяка година. Член съм на Основна общинска организация на инвалидите -. Враца към СИБ. На Петия Републикански многожанров фестивал на хората с увреждания в Перник- кв. Църква за представянето ни организацията беше наградена със златен медал. ■

С обич - Дора МАНЧЕВА

НАЙ-ГОЛЯМАТА ПОБЕДА - ДА СЕ СЪХРАНИШ КАТО ЛИЧНОСТ

В миналия брой ви запознахме с спортиста Георги Киряков.

Авторите ни предлагат и интересно интервю с него - ето го:

- Как се почувства при връчване-то на бронзовия медал на Световното в Дубай? Беше ли горд? Можеше ли и повече да постигнеш?

- Чувството в момента, в който разбрах, че съм носител на бронзов медал, беше много по-силно от чувството при самото му връчване. Да си сред тримата най-добри в тази дисциплина е невероятно. Разбира се, че съм горд, но мисля, че имаше много субективни фактори по отношение на съдийството. Моята подготовка беше на много високо ниво. Съдиите ме лишиха от сребърния медал в дисциплината хвърляне на копие.

- Какте посрещнах в родния тиград?

- Всички много се радват на постигнатите от мен успехи. Най-горд, разбира се, е баща ми, който през цялото време ме подкрепя и е до мен. Тази година на церемония „Спортист на годината“ кметът на община Тополовград Божин Божинов ме удостои с Плакет за изключителни спортни постижения, което за мен е уважение към труда, който съм положил.

- Със спорт се занимаваш отдавна-разкажи ни за кариерата си. Имаш ли любим спорт?

- Още преди инцидента бях ак-

тивен спортист. Харесвам и футбол, бокс, волейбол, борба, лека атлетика... Според мен спортът дисциплинира човек и го кара да се чувства жив. За мен спортът е начин на живот, мо-

ето ежедневие. Имам над 50 медала, купи, плакети и отличия от канадска борба и лека атлетика. Първият златен медал ми донесе най-много емоции. Бронзовият медал от Дубай е най-ценната ми награда до момента. Но най-голямата победа за мен е да успееш да се съхраниш като личност

след такъв обрат в живота. На това ме научи катастрофата... Промених мирогледа си и осъзнах, че трябва да сме благодарни и да се радваме на малките неща в живота. Научих се да ценя приятелите си и хората около мен.

- Какви са препятствията ежедневието ти?

- Недостъпната среда. И че хората все още не са свикнали да приемат нас, хората със специални потребности, като равни. А държавата ми осигурява минимална пенсия...

- На кого си най-признателен в живота си?

- На моето семейството.

- Твоят съвет към хората със специ-

► **ални потребности?**

- Колкото и тривиално да звучи - да не се отказват да се борят с предизвикателствата и да вярват в своите възможности. Смяя да твърдя, че всички тези предизвикателства ни карат да бъдем по-силни. Най-важното, което научих е, че не трябва да се чувстваме различни. Човек е такъв, какъвто е - нямат значение социалното положение или уврежданията.

- Какво обичаш да правиш извън спорта, свободното си време?

- Гледам телевизия, слушам музика, чет книги... Спортът отнема почти

цялото ми свободно време.

- Очакванията ти за 2012 година в спорта и въобще...

- Мечтая най-вече за олимпийско отличие. Надявам се да се предпазя от травми и контузии. Мечтая за медали от световни, европейски и национални състезания. И най-много здраве и любов.

- Как се вждаш след 10 години?

- Не обичам да правя дългосрочни планове. Надявам се да съм здрав и семеен. ■

Разговора проведеха

Събина ДАНЕВА, Стоян БОЧУКОВ

Параолимпийецът от Мадан

Мустафа Юсеинов е готов да даде всичко от себе си, за да запали и другите инвалиди от областта да се захванат със спорт. Това заяви състезателят в инвалидна количка по време на срещата му с председателите на общинските организации на в Неделино и Златоград Емил Костов и Сашо Байрев. Те посетиха родения в Бори но спортист, за да го почетат и още отсега да го поканят на традиционния туристически събор на връх "Св. Неделя".

„Подарихме му статуетка на кон, която символизира храброст и сила - разказа Емил Костов. - Имаме идея да организираме лагер на други хора с увреждания, които са на инвалидни колички от региона, а Мустафа Юсеинов да ги стимулира и запали по спорта. Той обеща да помогне с каквото може в това отношение. За целта ние ще обходим нашите хора и да видим кои имат желание да спортуват и при първа възможност да започнем с реализирането на идеята” - каза още той.

„Бях много приятно изненадан от посещението на господата Емил Костов и Сашо Байрев - каза пък от своя страна Мустафа Юсеинов.- Готов съм да помогна с каквото мога и им благодаря за жеста, с който ме трогнаха. Стана ми много приятно, тъй като съм почетен от представители на други общини. Ще се радвам, ако мога да помогна на хора с моята съдба и да събудя у тях желание да спортуват. ■

Талисманът на Димитър Воденичаров

През есента на 2010 г. следзапознанство и разговор с непознат мъж – търсач на сензации, учителят пенсионер Димитър Воденичаров от Долна Градешница, Кресненска община, става медиен герой. Поводът – притежаваният от него тежък черен камък, най-вероятно с извънземен произход (метеоритен), и споделеното му лично усещане, че камъкът облекчава страданието му. Настава психоза сред болните от Паркинсон в страната, които в отчаянието си са повярвали, че камъкът лекува...

Димитър Воденичаров: Разбрах, че съм болен от паркинсон преди шест години. Животът ми се промени – не мога да работя. Бях свикнал много да се движа – правил съм туристически преходи, тичах като ненормален. А сега пак се опитвам да ходя, поне по един-два километра на ден... Намерих камъка преди двайсетина години, докато копаех на нивата в местността "Метлище". Подместих го, хванах го с ръка и усетих, че е

невероятно тежък за обема си. Тежи килограм сто и нещо грама. Чисто черен, гладък камък, като драскаш върху него, не остава следа. Прибрах го и оттогава си стои у дома. Правя си упражнения с него. Като го хвана в ръка, треперенето престава. Но то престава и като хвана кибрит, например! Това е метеоритен камък, в него е концентрирана голяма енергия – от триенето при падането, защото скоростта е много голяма.

Миналата есен на събора в селото през ок-

томври се запrikaзвах с непознат мъж в кафенето. Онзи се представи като търсач на сензации. От дума на дума му

Лалка БЕНГЮЗОВА

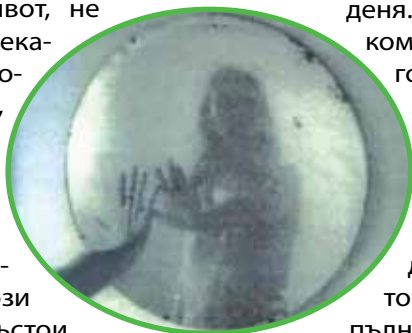
разказах за камъка. Казах му, че търся информация, интересувам се какъв е този камък; че досега никой учен не е проявил интерес. След ден-два дойдоха журналисти, снимаха ме с камъка, взимаха интервюта...

Съпругата му Веска също разказва, че е имала възпаление – на жлъчка ли, на задстомашната жлеза ли, и като сложи камъка отпред до тялото болката й намалявала.

- В някои медии – допълва тя - го бяха оценили на един милион... Мъжът ми каза пред журналистите, че не го продава, че го има като талисманче. Но в медиите започна една манипулация: "как дядо Димитър лекува с камъка болестта на Паркинсон". Обаждяха се на домашния ни телефон хора от цялата страна. Ако сме шарлатани, можехме нещо да измислим. Но аз им отговарях: човекът си е болен, а това, че не продава камъка и има чувството, че го успокоява, си е негово усещане..." ■

Френско огледало се грижи за здравето

„Магическо“ огледало ще показва как би изглеждал човек след няколко години, ако води нездравословен начин на живот, не спортува и прекалява с алкохола и храната, съобщава сп. „Ню сайънтист“. Изобретението е на френски технологии и ще се състои

от плосък монитор с течни кристали, свързан с набор от камери и мощен компютър. Той обработва заснетите кадри и анализира човешкото поведение. Първоначално системата функционира като обикновено огледало, на което се появява изражението, заснето от безжична камера. Но това е само началото. С натискането на само едно копче започва истинският кош-

мар и на екрана се появява вашето „аз“ след пет години. За целта във всяко кътче на дома се инсталират камери, които документират ежедневието.

Те „улавят“ колко пъти отваряте хладилника, дали прекарвате повече време, излегнати на дивана, и колко чашки алкохол надигате през деня. Информацията се подава към компютъра, който я обработва и изготвя поведенчески профил.

Въз основа на събраната информация специален софтуер „прогнозира“ как вашето поведение днес ще окаже влияние върху външния ви вид в бъдеще. Компютърът ще изчисли точно с колко килограма ще напълнеете, ако сте фен на яденето на нездравословна храна, и на екрана ще се появи доста по-закръгленото ви „аз“. Ако прекалявате с алкохола, магическото огледало ще ви покаже със сбръчкана кожа и мъртвешки тен. Ако обаче спортувате редовно и спазвате диета, това, което ще видите на екрана, няма да ви разочарова. Френските технологии се надяват, че ще са готови с огледалото до средата на годината.

Ученици от Монтана изобретиха ново устройство за лесно контролиране на стреса. Печелившата бизнес идея дошла на тримата отличници от Финансово-стопанската гимназия в Монтана - Румен, Силвестър и Владислав. Устройството представлява електронна гривна, която мери пулса и нивото на стрес. Идеята си учениците ще представят във финалния кръг на иновационен лагер по предприемачество през февруари 2012 г. в София. Състезанието се организира от образователната организация Джуниър Ачийвмънт България и се проведе в 16 училища в страната, едно от които е Финансово-стопанската гимназия в Монтана. ■

Контрол на стреса

Материалите подготви Иван Димитров

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ ПОЕТЕСАТА

Анелия Янковска-Сенгалевич МОЛИТВА

Зад ъгъла, на малко столче, седи и проси –
тъй спретната и достолепна я мернах косо –
крепи с ръка плаката си от пет икони.
Пустеят в обедния зной: площад, балкони,
градът, за малко онемял без хорска врява...
Бе тъкмо време да дели зърно от плява.

Поспрых наблизко и видях, че тя не трепва,
но нещо се пропука в мен, та чак се сепнах.
Съзрях лицето ѝ – сияйно, в молитва спряло.
Небето в празните очи бе огледално.

„За милосърдие е час!“ – си рекох бледна.
Тя, спящата, се молеше за нас, дано прогледнем!

ПО ПЪТЯ

Януарската уличка призори все още спи.
Към небето се вдигат на пръсти оголели липи
и надничат през тъмни прозорци, барабанят –
да прогонят се мъчат на всеки в неделя сънят.

Под прозрачни ресни от висулки предпазливо вървя.
Газя стъпки на хора и кучета, и хрущи ми ледът,
но е тиха тясната уличка в скреж и в сребро...
Само аз кривулича из нея в тъмносино палто.

После чух си сърцето: как при хлъзване рязко тупти
и гласът му, стремглаво, кой знае защо, отдалече еhti.
А дали ветрец не потропва с някой скършен клон
или чука, подобно кълвач, в перило на балкон.

Приближава звукът, настойчиво нараства: трак-трак!
Устремил се е някъде някой в заледения зрак.
До оградата плътно прилепвам, да му сторя път.
Като стълб на вихрушка ме подминава, не спира мъжът.

Със бастунчето бяло потропва, изпълнал снага,
сякаш го дърпа и води напред невидима ръка.
На незрящия шалчето зърнах – към храма зави
И разбрах, че е влязъл – за Света Литургия камбана заби.

МАМА ПРЕЗ ФЕВРУАРИ

Почти на косъмче от старостта, подрязва киприте асми.
По-крехка от стебло, крепи я бакъренонебесен филиз
с отдавна станало въздушно предчувствие за гроздобер.

В овала на зърно заключва желание за съвършенство
от сок и захарна тръпчивост, с което есента ще вкуся.

И мисълта за мен е гъста като трева, която иде.
А тя в кашмирената блузка, ще бъде лозов лист тогава,
чиято жилка ще прекъсне въздишката ѝ, щом си тръгна.

КОПНЕЖ

Ах, как обвива ме с прозрачна ласка
за мене сътвореното море!
Вълна ме вдига, надалеч ме тласка
и властно хоризонтът ме зове.
Да бях кормчия – с кораба да тръгна.
О, албатрос да бях – да полетя!
Но нямам сили. Към брега ще свърна
и боса пак ще стъпя на скала.

Морето с цвят небесен все ме мами,
искри и трепка в августовски зной.
Разбива се в скалата. Светла пяна
докосва ме, гаси копнежа мой...
Барабанят вълните с бързи пръсти,
прииждат, после дпърват се назад,
и ме обсипват със солени пръски,
и стенат, че си тръгвам в своя свят.

Поетесата е родена в София. Завършила е българска филология в СУ "Климент Охридски". Носитерка е на първа награда и златен медал от Националния студентски конкурс за поезия "Д.Дебелянов" - Копривщица през 1977 г. и награди на VII Национален конкурс за поезия "В.Ханчев" - Ст. Загора - 1990 г. и на VV Национален литературен конкурс за учители "В. карагъзов" - Ямбол - 2010 г. Автор е на сценарии и приказки.

Сътворение

Беше приказно. Беше зелено.
Май дъхтеше на чернозем.
И покълваше в мен устремно
и тържествено ведрият ден.

Всяка болка и грижа премахна.
Сила пролетна ме осени.
Сякаш някаква тайна отгатнах –
станах просто гнездо от лъчи.

Бях унесена. Бях упоена.
Бях пазителка на красота.
И скривалище бях, от което
ще започне отново света.

**Анелия Янковска-
Сенгалевич**

